

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ГРЕЦІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Шамара Ірина Миколаївна

канд. екон. наук, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: shamara@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Євтушенко Олена Віталіївна

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: evetushenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9729-1435>

Салабай Анастасія Артеміївна

студентка

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: nastyasalabaj@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6524-0695>

Індустрія туризму є провідною і найбільш динамічною галуззю світової економіки. У багатьох країнах у формуванні ВВП туристична діяльність відіграє значну роль, також забезпечує додаткові робочі місця для населення. Туристична індустрія є однією з важливих структур ряду розвинутих країн і тому розвиток даної галузі є необхідним для України. Греція відома своєю захоплюючою історією та природними красотами. Греція успішно розвивала туризм ще з середини минулого століття й тому її досвід може допомогти Україні зробити цю галузь однією з головних в структурі національної економіки. В статті досліджується досвід Греції в розвитку туристичної індустрії та можливості його використання в Україні; аналізуються сучасний стан розвитку туристичної індустрії Греції та України. Обґрунтовується можливість використання досвіду Греції в розвитку туристичної індустрії України. Предметом дослідження статті є можливість використання досвіду Греції в Україні. Мета полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні використання досвіду розвитку туризму Греції в Україні. Завдання: дослідити сучасний стан індустрії туризму в Україні та Греції; виявити можливості використання досвіду розвитку туристичної індустрії Греції в Україні. Використовуються загальнонаукові методи: системний, описовий, порівняльний та структурно-логічний аналіз. Отримано такі результати: на основі проведеного дослідження, було виявлено доцільність використання досвіду Греції в українській туристичній індустрії. Висновки: запуск спеціально розроблених програм для збільшення потужностей, а також підвищення якості готелів та інших об'єктів інфраструктури. Потрібно залучити інвесторів до розвитку готелів, транспорту, тематичних парків та зон відпочинку, для цього потрібно зробити зручні та легкі умови для інвестування. Україні потрібно приділяти увагу вдосконаленню сервісу та туристичної інфраструктури, яка має низький рівень якості, для цього потрібно переглянути та змінити державні стандарти і вимоги до засобів розміщення, які є дуже застарілими і тому необхідно змінити їх до більш сучасних європейських стандартів. Доцільним буде пом'якшення візових формальностей для тих країн, які зараз є основними постачальниками туристів, а також для тих країн, які можуть бути «перспективними» постачальниками туристів.

Ключові слова: туризм, індустрія туризму, туризм Греції, досвід розвитку туризму.

Постановка проблеми.

Масштабність і важливість туризму свідчать про його належність до стратегічних галузей національної економіки, потенційно інвестиційно привабливого виду економічної діяльності. В Україні розвиток туристичного ринку не досяг високого рівня, немає необхідного інформаційного середовища, недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури. Однак, український ринок туристичних послуг є дуже динамічним та має потенціал до розвитку рекреації, тому уряд та вітчизняні туристичні підприємства потребують прикладів зарубіжного досвіду в цій сфері. Тому застосування зарубіжного досвіду в Україні може сприяти більш швидкому розвитку туристичної галузі.

Аналіз досліджень та публікацій.

Дослідженням розвитку туристичної індустрії України займалися такі вітчизняні науковці, як: О. Любіцева, О. Бордун, Т. Городня Н. Кабушкін, В. Федорченко та інші. Туристичну індустрію Греції досліджують такі науковці як К. Андриотис, З. Кастулис, Т. Прокопенко, П. Захаров, Є. Кругов, П. Коміліс, Р. Нельсон. Важливим є науковий вклад учених кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна: Парфюшенко А. Ю., Гапоненко Г. І., Шамара І. М., Євтушенко О. В.

Мета статті полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні використання досвіду розвитку туризму Греції в Україні.

Виклад основного матеріалу.

Україна знаходиться в центрі Європи, має багату природу та має безліч культурно-історичних пам'яток, тому має всі можливості бути привабливою дестинацією для іноземних туристів. Україну відвідували понад 20 мільйонів туристів до 2014 року, в основному з сусідніх країн, а саме з Росії, Молдови, Білорусі. Кількість іноземців, що відвідали України пішла на спад, після революції, тому через це постраждала туристична індустрія через зниження купівельної спроможності споживачів та негативний імідж країни серед іноземців. В останній час Україна стає доступнішою для іноземців, які відкрили в ній

безліч недорогих задовольень у вигляді смачної кухні, а також різноманітність кафе та ресторанів і вражаючі об'єкти культурної спадщини.

Після 2014 туристична привабливість України значно знизилась, це можемо побачити на графіку (див. рис. 1). Так в 2015 році Україну відвідали 12,4 мільйони іноземців, а в 2013 році їх було 24,6 млн. Найбільша кількість іноземців було в 2013 році, а саме 24,6 мільйонів осіб, але потім можна побачити спад, а вже після 2014 року кількість іноземців стабілізувалась та починає збільшуватись. Зараз кількість іноземців, що відвідують Україну збільшується і в 2017 році становить 14,2 мільйонів.

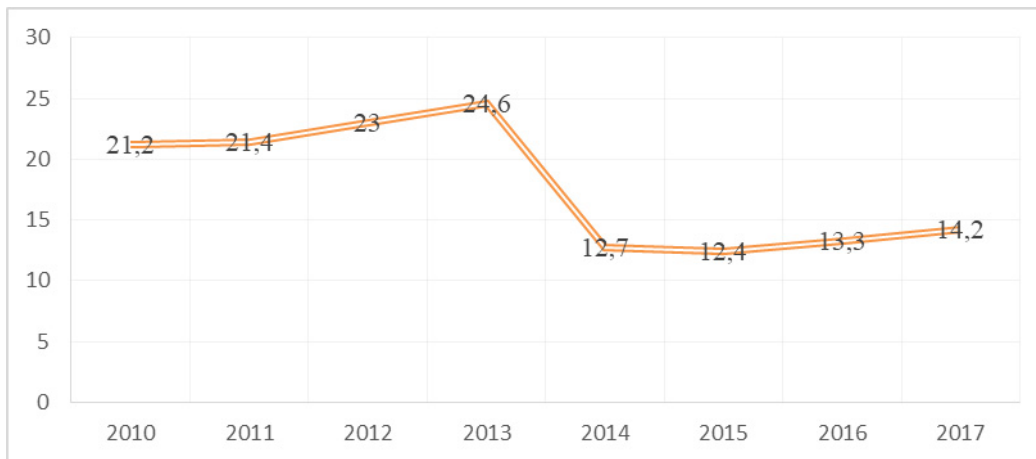

Рис. 1. В'їзд іноземних громадян в Україну в період 2010-2017 рр. [1]

В 2018 році більшість іноземців до України приїжджали з Молдови (4,4 млн. осіб), Білорусії (2,7 млн. осіб), потім йдуть Польща, Російська Федерація, Угорщина. Розподіл країн за відсотками, з яких приїжджали іноземці до України можна побачити на рисунку 2. Якщо

дослідити країни з яких іноземці приїжджали до України, то можна побачити, що більшість це сусідні країни, а тому стає зрозумілим, що більша частина з них приїжджає з приватними або службовими цілями, для відвідування родичів (див. рис. 2).

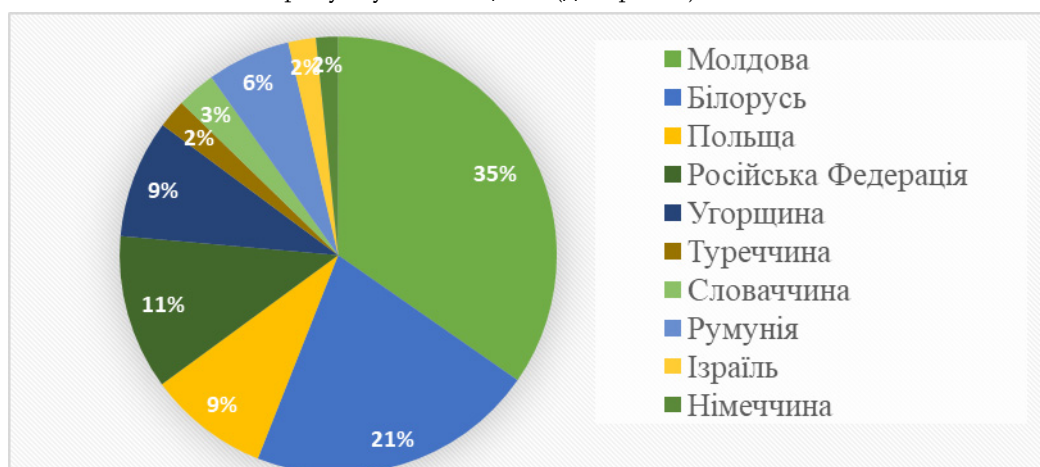

Рис. 2. Топ-10 країн постачальників туристів в Україну за 2018 рік [1]

Якщо розглядати мету з якими іноземці відвідують Україну, то більшість вказує приватну ціль, далі йде культурний та спортивний обмін, релігійна мета, потім службова, ділова, дипломатична мета та туризм. Для дослідження розвитку туристичної індустрії України потрібно розглянути кількість іноземців, які відвідали країну саме з

туристичною метою. В період 2010-2017 рр. кількість іноземців, що відвідали Україну з туристичною метою зменшується. Найбільша кількість іноземців, що відвідали країну з туристичною метою була в 2011 році, а саме 1,2 мільйони, а вже в 2017 році лише 38 958 туристів, що, ймовірно, обумовлено низьким рейтингом України за рівнем безпеки.

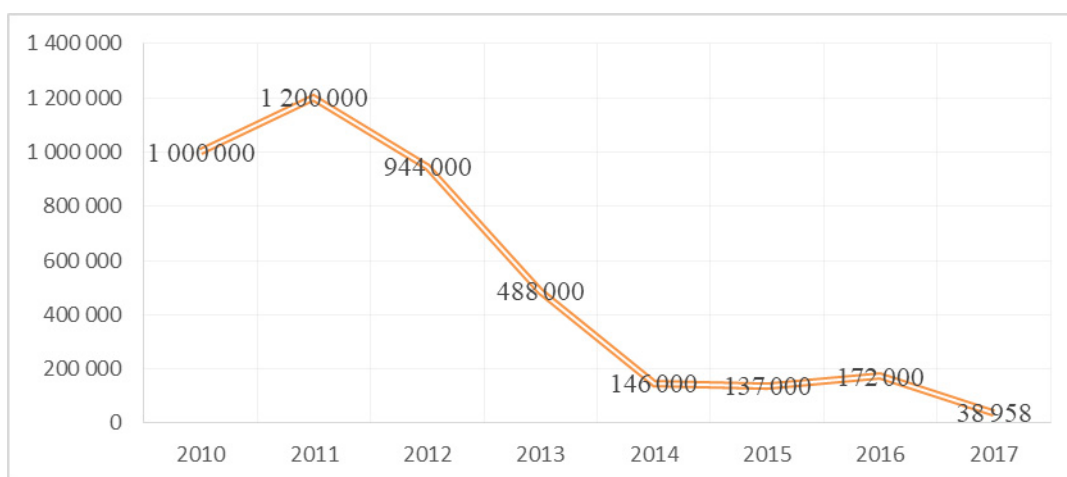

Рис. 3. Кількість іноземних громадян, що в'їхали в Україну з туристичною метою в період 2010-2017 рр. [1]

Якщо розглядати виїзний туризм України, то кількість громадян України, які виїжджали за кордон в 2017 році становило 26,4 мільйони, з них 26,2 мільйони виїхали за кордон з приватною метою, 120 887 громадян виїхало з метою організованого туризму та 97 271 громадян виїхало з службовими цілями. З тих хто виїхав за кордон в 2017 році, послугами туристичних операторів та агентів скористались 3,8 мільйонів українців. В Україні негативне туристичне сальдо. За даними Державної служби статистики, різниця між кількістю українських туристів, що виїжджають за кордон, і іноземців, які відвідували Україну в 2017 році, становить 12,2 млн осіб. Велика різниця між кількістю приїжджених туристів та виїзних пояснюється введенням безвізового режиму для України, який дозволив подорожувати Європою більш легко, без витрачання часу на оформлення віз. Ще однією причиною може бути поява авіаліній лоукостів, які збільшують доступність відпочинку та зручність вильотів з регіональних аеропортів.

Щодо внутрішнього туризму, то найпопулярнішим регіоном України в 2018 році була Київська область - переважно за рахунок Києва, де найбільша кількість ділових, науково-навчальних та історико-культурних ресурсів. У 2018 році столичний регіон відвідали 5 млн 684 тис. туристів. Лідерами також є Львівська (2,5 млн осіб) та Одеська області (2,3 млн осіб).

В Україні на 2018 рік було 4 293 суб'єктів індустрії туризму (враховуючи юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), з них 529 туристичних операторів та 3 565 туристичних агентів. Найбільша кількість в Дніпропетровській, Львівській, Одеській, Полтавській, Харківській області та місті Київ. Суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність в Україні налічується 199 одиниць. Більшість туристичних агентів є фізичними особами-підприємцями, а саме 2322 одиниць з 3 565 турагентів. В той час, як всі туристичні оператори є юридичними особами [1].

За кількістю виїзних туристів в 2018 році лідером став туристичний оператор «Anex Tour» з кількістю туристів – 287,7 тис. осіб, далі йде JoinUp! з кількістю туристів – 174,9 тис. осіб. В

Україні є туристичний оператор, що спеціалізується на відпочинку в Греції. Туроператор «Mouzenidis Travel» входить до складу холдингу Mouzenidis Group, а головний офіс знаходиться в Греції, в місті Салоніки.

Щодо кількості колективних засобів розміщення, то станом на 2018 рік в Україні налічується 4 719 одиниць засобів розміщення. З них 2777 одиниць – це готелі та мотелі, а 1942 одиниць – засоби розміщення на період відпустки та інші засоби розміщення (хостели, пансіонати відпочинку, бази відпочинку, туристські бази, кемпінги, тощо). З графіку можна побачити, що зменшення кількості засобів розміщення почалось з 2013 року, але вже з 2017 року є невелике збільшення колективних засобів розміщення з 4 115 одиниць у 2017 до 4719 одиниць в 2018 році (див. рис. 5).

Згідно з доповіддю Всесвітнього економічного форуму в 2017 році дохід від в'їзного туризму в Україні склав 1,2 мільйони доларів. Вклад туризму в ВВП країни становив 1,7 мільйонів доларів в 2018 році, тоді як в Греції цей показник становить 18,3 мільйони доларів. Також порівняймо частку туризму в структурі ВВП України та Греції за 2018 рік, якщо в Україні частка туризму в ВВП становить 1,4%, тоді як в Греції – 8,5%, що є середнім показником в Європі та приносить країні 18,3 мільйони доларів щорічно. Щодо зайнятості населення в туристичній індустрії, то в Україні доля зайнятості в туристичній галузі становить 1,3%, а в Греції цей показник – 12,7%. Кількість працівників, зайнятих в туризмі в Україні налічує 206,2 тисяч, тоді як в Греції - 485,5 тисяч, що вдвічі більше ніж в Україні.

За останні два роки Україна піднялася на 10 позицій в Індексі конкурентоспроможності в сфері подорожей і туризму, зайнявши 78 місце (3,7 балів). Індекс конкурентоспроможності в сфері подорожей і туризму (The Travel&Tourism Competitiveness Report) розробляється Всесвітнім економічним форумом та розраховується на основі 15 факторів, наприклад, бізнес-середовище, безпека, ціни та інфраструктура. Рейтинг публікується один раз на два роки та охоплює 140 країн.

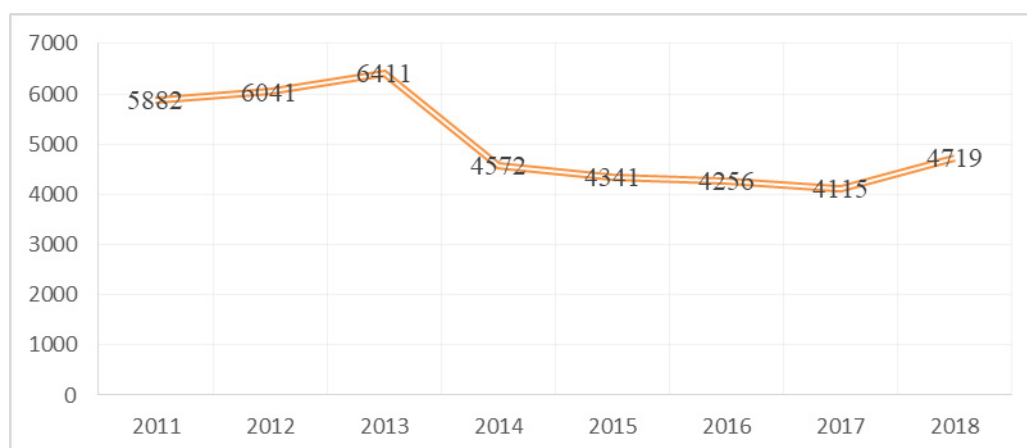

Рис. 5. Кількість колективних засобів розміщування в період 2011-2018 рр. [1]

Найбільше балів Україна отримала за рівень охорони здоров'я та санітарії – 6,5 балів з 7, а найнижчий отримала за культурні ресурси, за природні ресурси Україна також отримала лише 2,2 бали з 7. Отже, згідно доповіді Всесвітнього економічного форуму Україна має такі сильні сторони, як рівень охорони здоров'я та гігієни (6,5 балів), цінова конкурентоспроможність туристичної індустрії (5,9 балів), рівень безпеки (4,8 балів), людські ресурси (4,8 балів) та рівень розвитку телекомунікацій (4,5 балів). Середнім є рівень розвитку туристичної інфраструктури та пріоритетність туризму – 4,3 бали з семи. Недостатньо розвиненими є культурні та природні ресурси, інфраструктура авіасполучень та наземного транспорту, низьким також вважають рівень відкритості країни для туризму – 3,7 балів з 7. За два роки країна змогла покращити середовище для бізнесу (з 124 місця на 103), рівень безпеки (з 127 до 107 місця), рівень розвитку телекомунікацій (з 81 місця піднялась на 78), цінову конкурентоспроможність національного туристичного ринку (з 45 місця на 19), також покращила стан інфраструктури повітряного транспорту (з 79 місця на 71) та покращила туристичну інфраструктуру (з 71 місця на 65) [11].

Якщо порівнювати Україну з Грецією, то вона займає в даному рейтингу 25 місце в світі, з загальним балом 4.5 з 7. Найбільше в цій країні

розвинені такі категорії: рівень охорони здоров'я та гігієни (6.5 балів), туристична інфраструктура (5.8 балів), рівень безпеки та пріоритетність розвитку туризму (5.6 балів обидва), а також рівень розвитку телекомунікацій (5.2 балів) [10].

Досліджуючи розвиток туристичної індустрії в Греції потрібно сказати, що іноземних гостей країна приваблює своєю багатою історією та традиціями з давніх часів. Проте в останні роки більшість туристів вибирають Грецію здебільшого для пляжного відпочинку в поєднанні з відвідування культурно-історичних об'єктів. Особливо успішно туризм розвивається не на материковій частині, а на островах, таких як Крит, Корфу, Родос, Пелопоннес, а також на півострові Халкідікі, який ідеально підходить для сімейного відпочинку.

Перш за все потрібно розглянути динаміку міжнародних прибуттів до Греції. Так після економічної кризи в 2008 році помітно невеликий спад – з 15,9 мільйонів туристів в 2008 році до 14,9 мільйонів в 2009 році. Однак після 2010 року можна спостерігати ріст міжнародних прибуттів, а саме з 15 мільйонів туристів в 2010 році до 16,4 мільйонів в 2011 році, але потім в 2012 році знову відбувається спад до 15,5 мільйонів туристів. І вже після 2012 року спостерігається стабільний та швидкий ріст кількості міжнародних туристів і в 2018 році цей показник становить 30,1 мільйон туристів.

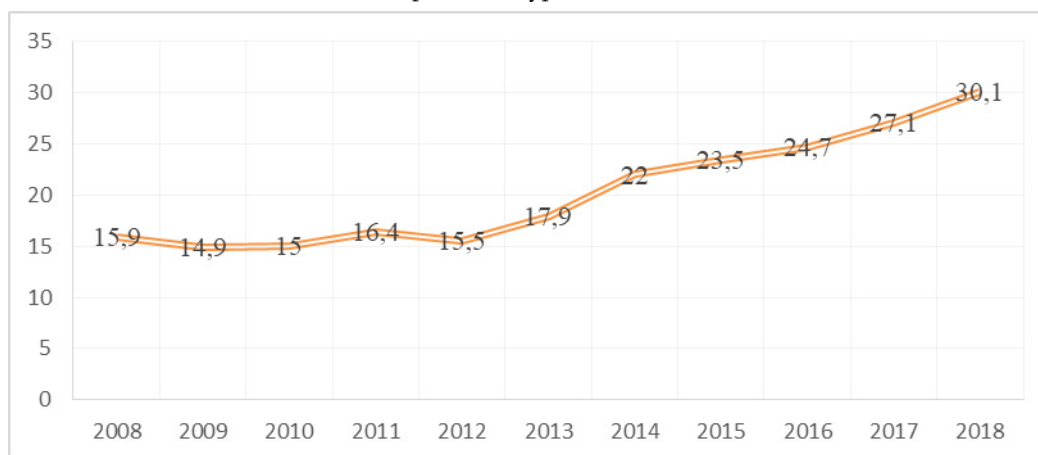

Рис. 6. Кількість міжнародних прибуттів до Греції в період 2008-2018 рр. [6]

З рисунку 7 можна побачити, що в 2017 році основним постачальником туристів до Греції це Європа з числом туристів 6,4 мільйони, зокрема, з таких країн як Велика Британія (928 тис.), Болгарія (835 тис.), Німеччина (888 тис.), Північна Македонія (574 тис.), Франція (367 тис.), Італія (302 тис.), Албанія (313 тис.), Румунія (255 тис.), Кіпр (190 тис.) та Нідерланди (251 тис.). Також в країну приїжджають туристи з Азії і в 2017 році

кількість туристів з цього регіону становила 486 тисяч. Найбільше приїжджає з Туреччини (296 тис.), Ізраїлю (38 тис.), країн Середньої Азії (40 тис.) та інших азійських країн (40 тис.). Далі йде Американський регіон з кількістю туристів – 435 тисяч, з яких 305 тисяч туристів з Сполучених Штатів Америки, 67 тисяч з Канади. Також 51 тисяча туристів прибула з Австралії (див. рис. 7).

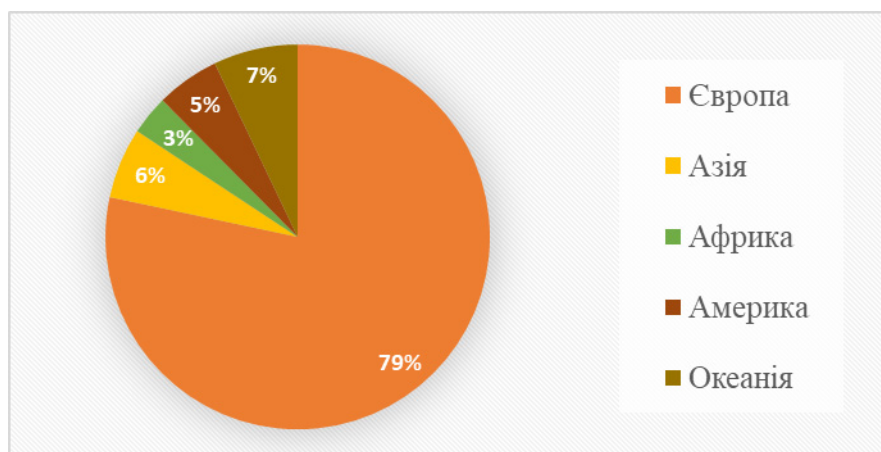

Рис. 7. Регіони-постачальники туристів до Греції в 2017 році

Розглядаючи виїзний туризм Греції варто зазначити, що на основі дослідження Еллінського управління статистики (ELSTAT) 2018 року кількість жителів, які здійснили принаймні одну поїздку, становила 4,8 млн, а кількість поїздок - 7,9 млн, та збільшилось на 7,6% та 6,0% порівняно з 2017. Найпопулярнішими країнами для подорожі серед греків є Болгарія (2,3 млн туристів), Північна Македонія (1,3 млн туристів), Туреччина (967 тис туристів), Німеччина (499 тис туристів), Італія (404 тис туристів), Велика Британія (329 тис туристів) та Кіпр (255 тис туристів) (див. рис. 8). Більшість подорожує з приватною метою – 3,9 мільйонів громадян, 3 мільйони - з метою відпочинку та рекреації та 1 мільйон туристів відвідували друзів та родичів. Однак громадяни Греції віддають перевагу внутрішньому туризму.

Туризм для Греції має важливе значення тому, що займає 8,5% в структурі ВВП та приносить 21,5 мільярдів доларів (дані 2018 року). На графіку спостерігається різкі коливання грошових надходжень від туризму, так в 2008 році міжнародний туризм приніс країні 17,6 млрд доларів, а вже в 2010 році цей дохід становив 13,8 млрд доларів, це пояснюється економічною кризою в країні. Проте в 2011 році можна побачити збільшення до 16,9 млрд доларів, але потім знову йде спад до 14,6 млрд доларів. І вже за два роки надходження від туризму знову зросли до 19,4 млрд доларів (2014 рік), а починаючи з 2016 року спостерігається стабільний зріст і в 2018 році становив 21,5 млрд доларів.

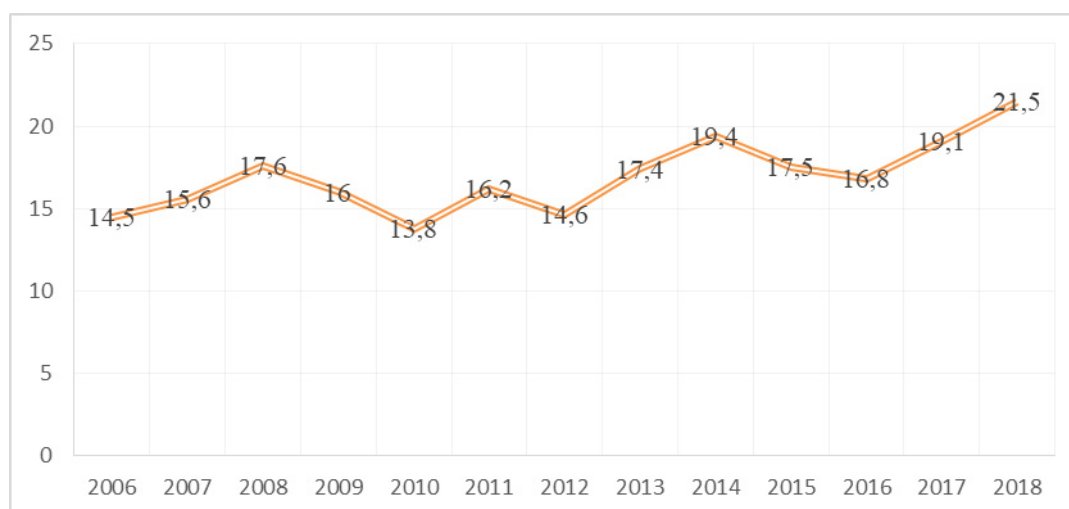

Рис. 9. Міжнародні надходження від туризму Греції в період 2006-2018 рр. [7]

Досліджуючи сучасний стан розвитку індустрії туризму в Греції потрібно проаналізувати основні суб'єкти на туристичному ринці. Таким чином, всього в Греції налічується 49 346 тисяч готелів та подібних закладів, 5 770 тисяч туристичних агенцій та інших закладів бронювання, 154 археологічні об'єкти та 173 музеї [2]. Особливе значення туризму для Греції полягає у вирішенні проблеми зайнятості населення, так як індустрія туризму створює велику кількість робочих місць. Загалом в туристичній індустрії Греції працює 381 820 тисяч людей, з них 266 277 людей працює в ресторанному бізнесу, 95 363 – в закладах розміщення, 14 136 працює в туристичних агентствах та 6 094 людей працює в транспортній сфері.

Після кризи, яка тривала 10 років, в 2018 році туристична галузь Греції зросла на 7%. Туризм займає 8,5% в структурі ВВП та є важливою часткою в економіці країни. Президент і виконавчий директор WTTC Глорія Гевара наступним чином висловились про країну - «Греція є показовим прикладом того, яку користь можуть приносити туризм і подорожі при відповідному до них ставленні» [4].

Хоча кількість туристів в Греції зросла майже вдвічі це не означає відсутність проблем в туристичній сфері. Так наприклад, різко зросла конкуренція з боку таких популярних країн, як Туреччина, Марокко і Єгипет, де спостерігається найбільша кількість туристів та відпочиваючих. Через те, що в цих країнах за останні роки число бронювань зросло, в окремих грецьких туристичних центрах, зокрема, на острові Родос власники готелів були змушені сильно знизити вартість проживання через слабкий початок літнього сезону.

Експерти називають ще одну серйозну проблему – «овертуризм», тобто перенавантаження території туристами, кількість яких втричі перевищує населення Греції. Швидко зростання відпочиваючих означає сильне навантаження для інфраструктури та переповненість у великих містах та на визначних пам'ятках. «Існує небезпека того, що інфраструктура не підготовлена, і все це стане величезним бумерангом, якщо ми зосередимось лише на цифрах і не будемо розробляти більш стійку модель розвитку туризму» - висловив свою думку Нікос Хризогелос, грецький політик та еколог [8].

Президент Конфедерації туризму Греції (SETE) Янніс Ретсос заявив, що головним завданням галузі є оптимальне використання природних ресурсів для поліпшення туристичного продукту країни. Він пояснив, що понад 67% туристів готові платити більше за продукти, які не є шкідливими або є корисними для навколишнього середовища. Також він додав, що для забезпечення стійкого розвитку туристичної галузі Греції необхідно розподілити 30 мільйонів туристів по всім внутрішнім напрямкам і в будь-який час року. Мета полягає в тому, щоб скоротити витрати і зберегти конкурентоспроможність Греції, а також поширити туризм по всій країні [9].

Грецька держава з задоволенням підтримує закордонні інвестиції в сфері туризму за допомогою ряду засобів, в тому числі Закону про інвестиції, скасування обмежень на каботаж в круїзах і спрощення операцій з нерухомістю в прикордонних районах. Греція охоче приймає фірми, які хочуть брати участь у подальшому розвитку туристичної галузі країни. Крім того, Греція проводить активну приватизацію ряду державних активів пов'язаних з туризмом, в тому числі пристаней для яхт, великих ділянок землі, периферійних аеропортів та інших об'єктів, які виявилися досить привабливими для іноземних інвесторів.

Таким чином, ми вважаємо, що Україні також потрібно залучати як іноземних так і вітчизняних інвесторів, які б могли розвивати та відновити деякі об'єкти туристичної інфраструктури. Для приваблення інвесторів спочатку потрібно пом'якшити умови інвестування, ще можна надавати кредити з меншими відсотками для власників ресторанів і готелів. До відновлення та зберігання культурно-історичних пам'яток повинна долучатись й держава, наприклад, виділяти кошти для реконструкцій, реставрацій та підтримання об'єктів в нормальному стані.

Ще одним способом, який можна позичити в Греції, є створення спеціальної програми розвитку туристичної індустрії. Її можна розробити з вітчизняними експертами або ж долучити іноземних спеціалістів, які зможуть подивитися на ситуацію зі сторони та розробити план дій, використовуючи свій досвід.

Необхідно відзначити, що основним видом туризму Греції вважається пляжний туризм. На узбережжі популярний дайвінг, так як в морі багато рифів, скель та печер, також біля грецького узбережжя була велика кількість корабельних аварій, тому добре користуються попитом поїздки до місць затоплених кораблів. Щодо розвитку даного виду туризму в Україні, то тут потрібно приділяти увагу вдосконаленню сервісу та туристичної інфраструктури, яка має низький рівень якості. Для цього не потрібно створювати великі, багато-поверхові 5-зіркові готелі. Це можуть бути невеликі гостьові будинки, які мають високий, якісний сервіс, як наприклад в Греції, там з легкістю можна бронювати 3-4* готелі та не перейматись якістю надаваних послуг. Ще необхідною умовою для пляжного туризму є чистий пляж та море, для цього потрібно встановити жорсткі правила для відпочиваючих. Також такий вид туризму більша кількість туристів любить об'єднувати з культурно-пізнавальним. Але в Україні такі пам'ятки не завжди є біля прибережних районів, тому доцільним буде побудова тематичного парку, де будуть відпочивати туристи з дітьми.

Однак, спроби Греції відновитись після тривалої економічної кризи зараз загрожують пандемією коронавірусу, яка, як очікується, завдасть серйозного удару по туристським доходам країни. Найбільший двигун доходів Греції, туризм, в 2020 році може впасти на 70% через COVID-19, який жорстко обмежив, якщо не

зупинив, міжнародні і навіть внутрішні авіаперевезення. Міжнародний валютний фонд прогнозує скорочення ВВП на 10% і рівень безробіття в Греції на рівні 22,3% в 2020 році [5]. Грецька економіка є другою за величиною залежною від туризму Євросоюзом після Кіпру, що робить її набагато більш вразливою і створює додаткові труднощі для країни, яка все ще переживає жорстоку 10-річну рецесію [12]. Греція втратить ключові ринки такі як Німеччина, Франція, Італія, Велика Британія та Сполучені Штати.

Грецькі чиновники заявили, що, заради запобігання повного краху економіки країни, вони будуть прагнути до внутрішнього туризму більше, ніж будь-коли, спонукаючи греків знову відкрити для себе країну після того, як вірус буде поставлений під контроль, а правила щодо подорожей спростяться. Іноземним мандрівникам може знадобитися до 18 місяців, щоб знову вільно подорожувати [12]. В результаті уряд Греції хоче розробити загальний набір процедур охорони здоров'я з іншими європейськими країнами, щоб відновити довіру серед іноземних гостей, а також захистити місцевих працівників. Відпочиваючим

доведеться витримати деякі вимоги, перш ніж їм дозволять здійснити виїзд до Греції.

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити наступний **висновок**: з досвіду Греції наша країна може використати такі способи розвитку туризму та підвищення конкурентоспроможності туристичного продукту. По-перше необхідно розробити стратегію розвитку туристичної галузі, де розписати основні проблеми та ймовірні методи їх вирішення. Також потрібно вдосконалити туристичну інфраструктуру в головних туристичних центрах країни, до цього можна залучити вітчизняних або іноземних інвесторів. Україна має чудові кліматичні умови, а тому має змогу розвивати туризм цілорічно, тут є потенціал для зимових, міжсезонних та літніх видів відпочинку.

Публікація містить результати досліджень, виконаних за держбюджетною науково-дослідною темою «Міжнародний туризм як чинник європейської інтеграції країн Південно-Східної Європи й України: економічний та геополітичний аспекти» (0116U000918)

FOREIGN EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF THE TOURISM INDUSTRY IN GREECE AND THE POSSIBILITY OF ITS USE IN UKRAINE

Irina Shamara, Ph.D (Economics), Associate Professor, V. N Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkov, Ukraine, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Olena Yevtushenko, PhD (Economics), Associate Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 6, Kharkiv, Ukraine, 61022, e-mail: eveltushenko@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9729-1435>

Anastasiia Salabai, student, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 6, Kharkiv, Ukraine, 61022, e-mail: nastyasalabaj@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6524-0695>

The tourism industry is the leading and most dynamic industry in the global economy. In many countries, tourism plays a significant role in the formation of GDP, and provides additional jobs for the population. The tourism industry is one of the important structures of a number of developed countries and therefore the development of this industry is necessary for Ukraine. Greece is known for its fascinating history and natural beauties. Greece has successfully developed tourism since the middle of the last century, and therefore its experience can help Ukraine make this industry one of the main in the structure of the national economy. The article explores the experience of Greece in the development of the tourism industry and the possibility of its use in Ukraine; analyzes the current state of development of the tourism industry in Greece and Ukraine. It substantiates the possibility of using the experience of Greece in the development of the tourism industry of Ukraine. The subject of this article is the possibility of using the experience of Greece in Ukraine. The goal is to provide a scientific and theoretical justification for using the experience of tourism development in Greece in Ukraine. Tasks: to explore the current state of the tourism industry in Ukraine and Greece; to identify the possibilities of using the experience of development of the tourism industry of Greece in Ukraine. General scientific methods are used: systemic, descriptive, comparative and structural-logical analysis. The following results were obtained: based on the study, it was revealed the feasibility of using the experience of Greece in the Ukrainian tourism industry. Conclusions: the launch of specially designed programs to increase capacity, as well as improve the quality of hotels and other objects. We need to attract investors to the development of hotels, transport, theme parks and recreation areas, for this we need to make convenient and easy conditions for investment. Ukraine needs to pay attention to improving the service and tourism infrastructure, has a low level of quality, for this it is necessary to review and change state standards and requirements for accommodation facilities, which are very outdated and therefore it is necessary to change them to more modern European standards. It will be advisable to mitigate visa formalities for those countries that are now the main suppliers of tourists, as well as for those countries that may be "promising" suppliers of tourists.

Keywords: tourism, tourism industry, tourism of Greece, experience in tourism development.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА ГРЕЦИИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Шамара Ирина Николаевна, канд.экон.наук, доцент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Евтушенко Елена Витальевна, канд.экон.наук, доцент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, площадь Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, e-mail: eveltushenko@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9729-1435>

Салабай Анастасия Артемовна, студент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, email: nastyasalabaj@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6524-0695>

Индустрия туризма является ведущей и наиболее динамичной отраслью мировой экономики. Во многих странах в формировании ВВП туристическая деятельность играет значительную роль и обеспечивает дополнительные рабочие места для населения. Туристическая индустрия является одной из важных структур ряда развитых стран и поэтому развитие данной отрасли необходимо для Украины. Греция известна своей захватывающей историей и природными красотами. Греция успешно

развивала туризм еще с середины прошлого века и поэтому ее опыт может помочь Украине сделать эту отрасль одной из главных в структуре национальной экономики. В статье исследуется опыт Греции в развитии туристической индустрии и возможности его использования в Украине; анализируются современное состояние развития туристической индустрии Греции и Украины. Обосновывается возможности использования опыта Греции в развитии туристической индустрии Украины. Предметом исследования статьи является возможность использования опыта Греции в Украине. Цель состоит в научно-теоретическом обосновании использования опыта развития туризма Греции в Украине. Задачи: исследовать современное состояние индустрии туризма в Украине и Греции и выявить возможности использования опыта развития туристической индустрии Греции в Украине. Используются общенаучные методы: системный, описательный, статистический, сравнительный и структурно-логический анализ. Получены следующие результаты: на основе проведенного исследования, было выявлено целесообразность использования опыта Греции в украинской туристической индустрии. Выводы: запуск специально разработанных программ для увеличения мощностей, а также повышения качества гостиниц и других объектов инфраструктуры. Нужно привлечь инвесторов к развитию гостиниц, транспорта, тематических парков и зон отдыха, для этого нужно сделать удобные и легкие условия для инвестирования. Украине нужно уделять внимание совершенствованию сервиса и туристической инфраструктуры, которая имеет низкий уровень качества, для этого нужно пересмотреть и изменить государственные стандарты и требования к средствам размещения, которые очень устаревшими и поэтому необходимо изменить их к более современным европейским стандартам. Целесообразным будет смягчение визовых формальностей для тех стран, которые сейчас являются основными поставщиками туристов, а также для тех стран, которые могут быть «перспективными» поставщиками туристов.

Ключевые слова: туризм, индустрия туризма, туризм Греции, опыт развития туризма.

References

1. Statistics on tourism in Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Enterprises and employment in tourism: Greece 2018. Organisation for economic co operation and development data. Available at: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=TOURISM_ENTR_EMPL
3. Greece plans to open for tourists in July. Available at: <https://greekcitytimes.com/2020/04/30/greece-plans-to-open-for-tourists-in-july/>
4. Greece sees its future as the Florida of Europe. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2019/jun/29/greece-tourism-florida-of-europe>
5. Greece spent 10 years thinking that things couldn't get any worse, then the coronavirus hit. Available at: <https://www.cnn.com/2020/04/28/coronavirus-hits-greece-tourism-with-more-people-at-risk-of-unemployment.html>
6. International tourism, number of arrivals – Greece. The World Bank Data. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=GR>
7. International tourism, receipts (current US\$) – Greece. The World Bank Data. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD?end=2018&locations=GR&start=2004&view=chart>
8. Is Greece on the brink of an overtourism crisis? Available at: <https://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/greece/articles/greece-overtourism-santorini/>
9. Sustainability and Holiday Homes Key to Greek Tourism's Future. 2019. Available at: <https://www.greece-is.com/news/greece-needs-tourism-upgrade-promotion-of-holiday-homes/>
10. Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 edition: Greece. Available at: <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2019/country-profiles/#economy=GRC>
11. Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 edition: Ukraine. Available at: <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2019/country-profiles/#economy=UKR>
12. Coronavirus threatens greek tourism. Available at: <https://www.voanews.com/science-health/coronavirus-outbreak/coronavirus-threatens-greek-tourism>

Література

1. Статистичні дані по туризму України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Enterprises and employment in tourism: Greece 2018. Organisation for economic co operation and development data. URL: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=TOURISM_ENTR_EMPL
3. Greece plans to open for tourists in July. URL: <https://greekcitytimes.com/2020/04/30/greece-plans-to-open-for-tourists-in-july/>
4. Greece sees its future as the Florida of Europe. URL: <https://www.theguardian.com/world/2019/jun/29/greece-tourism-florida-of-europe>
5. Greece spent 10 years thinking that things couldn't get any worse, then the coronavirus hit. URL: <https://www.cnn.com/2020/04/28/coronavirus-hits-greece-tourism-with-more-people-at-risk-of-unemployment.html>
6. International tourism, number of arrivals – Greece. The World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=GR>
7. International tourism, receipts (current US\$) – Greece. The World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.RCPT.CD?end=2018&locations=GR&start=2004&view=chart>
8. Is Greece on the brink of an overtourism crisis? URL: <https://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/greece/articles/greece-overtourism-santorini/>
9. Sustainability and Holiday Homes Key to Greek Tourism's Future. 2019. URL: <https://www.greece-is.com/news/greece-needs-tourism-upgrade-promotion-of-holiday-homes/>

10. Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 edition: Greece. URL: <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2019/country-profiles/#economy=GRC>
11. Travel & Tourism Competitiveness Index 2019 edition: Ukraine. URL: <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2019/country-profiles/#economy=UKR>
12. Coronavirus threatens greek tourism. URL: <https://www.voanews.com/science-health/coronavirus-outbreak/coronavirus-threatens-greek-tourism>